

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2866/2021
21.09.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Бисерке Живановић и Споменке Зарић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ... и Ваздухопловне фондације „ББ“ из ..., чији је законски заступник АА из ..., чији су заједнички пуномоћници Милоје Ромчевић и Никола Ромчевић, адвокати из ..., против туженог ВВ из ..., чији је пуномоћник Милева Вуковић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2901/20 од 02.02.2021. године, у седници одржаној 21.09.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2901/20 од 02.02.2021. године.

ОДБИЈАЈУ СЕ захтеви тужилаца и туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Чачку П 566/17 од 22.09.2020. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужилаца којим су тражили да се обавезе тужени да тужиоцима на име накнаде материјалне штете настале због немогућности коришћења ваздухоплова у комерцијалне сврхе у периоду од 09.08.2016. године до 30.06.2017. године, исплати износ од 2.640.000,00 динара, са законском затезном каматом од 01.07.2017. године до исплате и због немогућности вршења обуке у Ваздухопловној академији „ГГ“ у периоду од 09.08.2016. године до 30.06.2017. године исплати износ од 4.800.000,00 динара, као неоснован. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужилаца којим су тражили да се тужени обавезе да тужиоцима на име накнаде материјалне штете у виду измакле добити у периоду од 30.06.2017. године до 15.05.2021. године, исплати износ од 24.000.000,00 динара са законском затезном каматом почев од дана доспећа па до исплате, као неоснован. Ставом трећим изреке, обавезани су тужиоцу да туженом на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 1.134.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2901/20 од 02.02.2021. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужилаца и потврђена

првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијени су захтеви тужилаца и туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка, као неосновани.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиоци су благовремено изјавили ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Тужени је поднео одговор на ревизију.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ 72/11 ... 55/14), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужилаца неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, нити су учињене друге битне повреде одредаба парничног поступка, на које се ревизијом указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужени је власник катастарске парцеле .../... и ... КО ..., на којима је уписана пословна зграда површине 361 м², која представља авио-хангар и на којој је као држалац био уписан Аероклуб „ДД“ ... . Поред авио-хангара на наведеним парцелама налазе се и други објекти, између осталог и клупска кућица и помоћне просторије, а све заједно чине аеродром, летилиште „...“ ..., које је тужилац АА, као председник Аероклуба „ДД“, користио у сврху обављања ваздухопловне делатности на основу овлашћења издатог од стране туженог. Аероклуб „ДД“ је решењем Привредног суда у Чачку од 11.04.2011. године, отишао у стечај и брисан је из регистра. У циљу бављења ваздухопловством улагање у инфраструктуру вршено је од стране туженог у периоду од 2003. године, па надаље, а тужилац АА је предузео све потребне мере и радње за регистровање и оснивање центра за обуку пилота ултралакких ваздухоплова – Академије „ГГ“ са седиштем на летилишту „...“ ..., којој је издата и потврда о праву на обучавање ваздухопловног особља. Оснивач академије је овде тужилац Ваздухопловна фондација „ББ“. Академију су у 2016. години похађала четири полазника и то бесплатно, тако да овом обуком није остварена никаква добит. Тужилац АА је дана 08. – 09. августа 2016. године напустио летилиште „...“ и одјавио академију код Директората цивилног ваздухопловства дана 19.08.2016. године, чиме је њен рад престао. Након тога, тужени је 24.08.2016. године, опозвао овлашћење дато тужиоцу АА, који од тог дана више није био овлашћен да одржава, уређује и користи наведене парцеле, авио-хангар, клупску кућу, летњу терасу, пилотски квадрат, учионицу са терасом и торњем, као ни да заступа туженог или предузима било какве правне и фактичке радње. Престанком рада за оснивача академије, овде тужиоца Ваздухопловне фондације „ББ“ и за тужиоца ВВ, није настала материјална штета услед немогућности вршења обуке, јер плаћање те накнаде тужиоцима од стране полазника школе или трећих лица није ни уговорено, ни очекивано.

Такође, идеја која је требала да се реализује у договору између тужиоца ВВ и туженог, била је и формирање авио-сервиса за ремонт ваздухопловне технике,

доградња хале на аеродрому, где би се обезбедила два мајстора и радници, као и оснивање авио-таксија за превоз пословних људи, али ова идеја није реализована до 09.08.2016. године, када је њихова сарадња престала. Утврђено је и да у периоду од 2002. године до 2016. године није остварен никакав приход обављањем ваздухопловне делатности, а сва средства која је тужени слао су улагана у инфраструктуру и пословање аеродрома. Приход од авио-сервиса и авио-таксија није оствариван, јер план о формирању истих је остала само идеја без икаквих створених услова за обављање тих делатности.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су оценили да тужиоци нису остваривали приход обављањем ваздухопловне делатности на летишту „...“ ... радом авио-школе у оквиру ВА „ГГ“, нити на било који други начин. Такође, по редовном току ствари, ни убудуће се не би могла очекивати добит од наведене делатности, јер се бројност полазника не може ни претпоставити, а самим тим ни да ли би број полазника омогућио стицање било каквог прихода, односно добити. Према ставу судова, по редовном току ствари, није се могла очекивати добит ни од авио-сервиса и авио-таксија, јер за наведене делатности нису створени предуслови у смислу обезбеђења опреме, кадрова и тржишта, које због тога нису ни заживеле. Како тужиоци нису доказали штету, ни обичну, ни у виду измакле користи, њихов тужбени захтев је у целости одбијен.

Правилно су нижестепени судови по мишљењу Врховног касационог суда, одбили тужбени захтев тужилаца. Ово због тога, што тужиоци нису остваривали никакав приход од авио-школе и других наведених делатности, те на тај начин нису доказали да је таква добит била извесна у конкретном случају ни за утужени период, нити да се добит могла очекивати по редовном току ствари и убудуће, као и да је за наведено крив тужени.

Одредбом члана 154. став 1. Закона о облигационим односима, прописано је да ко другоме проузрокује штету, дужан је накнадити је, уколико не докаже да је штета настала без његове кривице, а чланом 155. истог закона, предвиђено је да је штета умањења нечије имовине (обична штета) и спречавање њеног повећања (измакла корист), као и наношење другом физичког или психичког бола или страха (нематеријална штета), док је чланом 189. став 1. истог закона, прописано да оштећени има право како на накнаду обичне штете тако и на накнаду измакле користи, а ставом 3. да се при оцени висине измакле користи узима у обзир добитак који се могао основано очекивати према редовном току ствари или према посебним околностима, а чије је остварење спречено штетниковом радњом или пропуштањем.

Полазећи од законских норми, штета је, између осталог, умањење нечије имовине и спречавање њеног увећања и да би до ње дошло мора постојати веза између узрока и последице, а једно лице је криво за насталу штету уколико се не понаша онако како би требало уобичајено и разумно у одређеној ситуацији. У конкретном случају, тужиоци нису доказали у чему се састоји стварна штета за коју тврде да су претрпели. Тужиоци нису доказали да би након 09.08.2016. године користили ваздухоплов у комерцијалне сврхе и да би вршили обуку полазника, те на тај начин остварили добит, с обзиром да и у периоду од оснивања авио-школе, па до опозивања пуномоћја од стране туженог нису остваривали приходе, јер су полазници обуку похађали бесплатно, а да до реализације коришћења ваздухоплова кроз делатност авио-сервиса и авио-

таксија није ни дошло. Наиме, тужиоцима је ускраћена дозвола за коришћење инфраструктуре, односно опозвано пуномоћје од стране туженог, након што је тужилац ВВ напустио летиште (09.08.2016. године) и одјавио академију (19.08.2016. године, која је због тога престала са радом), из чега произлази да нема противправног поступања туженог, па тако ни његове кривице, што у утуженом периоду тужиоци нису могли да користе ваздухоплов или врше обуку, те евентуално од тога остварују приходе, јер су управо својим поступањем дошли у ситуацију да не могу да обављају обуку или комерцијалне летове. Из ових разлога, они нису могли очекивати ни да ће убудуће остваривати добит (од тих послова) коју потражују тужбеним захтевом. Тужени је, као власник наведених парцела и целокупне инфраструктуре, имао право да опозове пуномоћје (нарочито после напуштања летишта и одјаве академије), па не постоји узрочно-последична веза између туженикове радње и последица, односно штете за коју тужиоци тврде да су претрпели.

Такође, измакла корист се може признати ако је сасвим сигурно да би била остварена, али мора бити и конкретно доказана. Редован ток ствари у конкретном случају, а с обзиром на делатност тужилаца, подразумева да су користили ваздухоплов у комерцијалне сврхе и вршили обуку у авио-школи и од тих послова остваривали приходе, а да у утуженом периоду због поступања туженог нису могли да обављају наведене делатности и извуку корист коју су редовно остваривали, због чега трпе штету. Међутим, за накнаду штете није довољно да очекују колика се корист могла очекивати од коришћења ствари (обављања делатности), већ је нужно било да докажу који се добитак могао основано очекивати према редовном току ствари, а чије остварење је спречио тужени својом радњом. Имајући ово у виду, правилан је закључак нижестепених судова да је тужбени захтев за накнаду штете у виду измакле користи неоснован, јер тужиоци нису доказали основ тужбеног захтева, пошто се није могло закључити да тужиоци основано могу очекивати корист по редовном току ствари или према посебним околностима, као и да су у томе спречени противправном радњом туженог. Супротно наводима ревизије, по мишљењу Врховног касационог суда, правилан је закључак да у поступању туженог нема елемената противправности, па у тој ситуацији не постоји ни основ за његово обавезивање на исплату накнаде штете.

Неосновани су наводи ревизије да је тужилац АА основао аеродром и школу летења са средствима и квалификованим људима, те да би по редовном току ствари остваривао и приход од тога, а да је због радњи туженог (који га је у томе онемогућио) претрпео штету. Наиме, није довољна само чињеница да су тужиоци аеродром и ваздухоплов користили од оснивања и да су могли очекивати да би после 09.08.2016. године њиховим коришћењем остваривали приход. Нужно је било да докажу колики су добитак остваривали раније, те и да по редовном току ствари основано очекују исто и након што су били онемогућени да обављају делатност, као и да их је у остваривању добити спречио тужени својим противправним радњама. Тужиоци у конкретном случају то нису доказали, а из утврђеног чињеничног стања (да је неколико полазника похађало обуку и то бесплатно) управо произлази супротно, односно да тужиоци од обављања наведене делатности нису остваривали приходе никада, нити би их остварили у утуженом периоду или убудуће.

Из ових разлога, правилан је закључак судова да тужиоци нису доказали постојање стварне, као ни будуће штете, нити постојање узрочно-последичне везе

између понашања туженог и евентуалне штете за коју тужиоци сматрају да су претрпели у конкретном случају.

Осталим ревизијским наводима се углавном оспорава правилност утврђеног чињеничног стања, што не може бити разлог за изјављивање ревизије у смислу члана 407. став 2. ЗПП.

Са изложеног, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци, применом одредбе члана 414. ЗПП. Одбијени су захтеви тужилаца и туженог за накнаду ревизијских трошкова, јер тужиоци по ревизији нису успели, а трошак одговора на ревизију није нужан и неопходан, па је применом одредбе члана 165. став 1. ЗПП, одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Јасминка Станојевић,с.р.**

За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић